

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/10644/2024

Telia Finland Oyj – Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sotilastiedustelulain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

1. Yleistä

Telia pitää kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen tiedonhankintakykyä tärkeänä ja nyt esitettyjä muutoksia pääosin perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina.

Sääntelyn on kuitenkin oltava teleoperaattoreille ennakoitavaa, täsmällistä, oikeasuhtaista ja turvattava teleoperaattorin omaisuuden suoja.

Toimenpiteet tulee aina suorittaa niin, että viestintäverkkojen käytettävyys, eheys ja kyberturvallisuus sekä asiakkaiden luottamus turvataan. Lisäksi sääntelyn tulee noudattaa perusoikeuksien yleisiä rajoitusedellytyksiä, kuten rajoituksen tarkkarajaisuutta ja täsmällisyyttä, rajoittamisen perusteena olevien syiden hyväksyttävyyttä, rajoituksen suhteellisuutta suojattavaan etuun nähden, oikeusturvajärjestelyjen riittävyttä ja rajoituksen ristiriidattomuutta Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Esityksen yritysvaikutuksia tulee arvioida jatkovalmistelussa tarkemmin, sillä osa muutoksista kohdistuu suoraan viestintäverkkoihin ja niiden hallintaan.

Telian näkemyksen mukaan ehdotuksessa on nimenomaan viestintäverkkotoimijoihin kohdistuvia muutosehdotuksia, joita esitysluonnoksen jatkovalmistelussa tulee joiltain osin arvioida uudelleen ja täsmentää alla ehdotella tavalla.

2. Ennakoitavuus, ilmoitusvelvollisuus ja läsnäolo-oikeus (42 §, 97 §)

Sotilastiedusteluviranomaisen televerkkoihin kohdistuvien toimenpiteiden tulee olla ennakoitavia ja koordinoituja.

Teleoperaattorille tulee säätää selkeä oikeus saada tieto kaikista verkkoon kohdistuvista toimenpiteistä, sekä oikeus olla läsnä niiden toteutuksessa silloin, kun toimet kohdistuvat laitetiloihin, järjestelmiin tai verkon osiin.

Ilmoitusvelvollisuuden ja läsnäolo-oikeuden tarkoituksena on pyrkiä varmistamaan, ettei toimenpiteistä aiheudu esimerkiksi:

- verkon käyttövarmuuden tai kyberturvallisuuden heikentymistä,
- asiakas- tai valvontajärjestelmien häilytyksiä,
- vianselvitysketjuja tai SLA-seuraamuksia.

Teleoperaattorin ja toimeenpanevan viranomaisen on sovittava toimijakohtaisesti toteutettavista teknisistä menettelyistä, jotta toimenpiteet eivät vaaranna verkkoa tai toimenpidettä.

3. Vaikutusten hallinta ja televerkon toiminnan turvaaminen (42 §, 97 §)

Verkon käytettävyyden, eheyden ja asiakkaiden luottamuksen säilyttämiseksi toimenpiteiden tulee olla teknisesti ja toiminnallisesti huolellisesti toteutettuja.

Toimenpiteet eivät saisi aiheuttaa esimerkiksi:

Yritystiedot

Telia Finland Oyj
Pasilan asema-aukio 1, 00520 HELSINKI
Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus 1475607-9, ALV REK 1475607-9

- havaittavaa hidastumista, kapasiteettivaikutuksia tai pakettihävikkiä,
- valvonta- tai suojausjärjestelmien poikkeamahavaintoja,
- automaattisia suojaustoimenpiteitä tai vianselvitykseen johtavia prosesseja.

Tämä edellyttää suunnittelua, testausta ja koordinaatiota toimeenpanevan viranomaisen ja teleoperaattorin välillä.

4. Vastuunjaon selkeys ja teleoperaattorin vastuuvapaus (97 §, 100 §)

Viranomaisen toimenpiteistä ei tule aiheutua teleyritykselle tai sen asiakkaille taloudellista, maineellista tai sopimuksellista haittaa.

Lakiin tulisi sisällyttää nimenomainen vastuuvapaus teleoperaattorille, joka kattaisi esimerkiksi:

- viranomaisen toimenpiteistä aiheutuvat häiriöt, viiveet ja palvelupuutteet,
- SLA-seuraamukset ja kolmansille aiheutuvat vahingot,
- tilanteet, joissa teleoperaattori näyttäytyisi teknisesti toiminnan lähteenä,
- mahdolliset kybervastatoimet tai muut riskit, jotka johtuvat viranomaisen toiminnasta.

Viranomaisen tulee vastata liityntäpisteiden rakentamisesta, ylläpidosta ja mahdollisista vahingoista aiheutuvista kustannuksista siltä osin kuin ne johtuvat viranomaisen toimista.

5. Tietojen minimointi ja roolien eriyttäminen (42 §, 97 §)

Avustamisvelvollisuuden tulee rajoittua vain teknisiin ja välttämättömiin järjestelyihin. Toimenpiteet tulisi suorittaa siten, että Teleoperaattorille ei saa paljastua tietoja esimerkiksi:

- tiedustelun kohteista,
- operatiivisista menetelmistä,
- toimenpiteiden sisällöstä tai laajuudesta.

Teknisten liityntöjen ja toteutustapojen tulisi olla suunniteltuja siten, ettei toimenpiteen tavoitetta tai kohdetta voida päätellä verkon näkökulmasta.

6. Kustannusten täysimääräinen korvaaminen (99 §, 100 §)

Viranomaisten avustamisesta teleoperaattorille aiheutuvat kustannukset tulisi korvata investointi ja ylläpitokustannusten lisäksi täysimääräisesti myös henkilötyökustannusten osalta.

Korvauksen tulisi kattaa vähintään:

- suunnittelu-, testaus- ja käyttöönotto kustannukset,
- valvonta-, päivystys- ja turvallisuusjärjestelyt,
- verkkomuutokset, häiriöselvitykset ja ilmoitukset.

7. Ulkomaille kohdistuvat toimivaltuudet (62 a §)

Uudet toimivaltuudet voivat johtaa tilanteeseen, jossa teleoperaattori näyttäytyy teknisesti toiminnan lähteenä ulkopuolisille osapuolille.

Lakiin tulisi lisätä:

- nimenomainen vastuuvapaus teleoperaattorille,
- viranomaisen velvollisuus suojata teleoperaattori mahdollisilta vastatoimilta,
- velvollisuus toimittaa teleyritykselle riittävät tiedot, jotta tämä voi täyttää häiriönhallinta- ja tietoturvavelvoitteensa ilman, että toiminta paljastuu.

Telia Finland Oyj

Mika Enäjärvi

Lakiasiat

